

Kasdienių reikalų vadovas autistiškų vaikų tėvams

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Autistiško vaiko kasdiena : vadovas tėvams apie vaikų mitymą, įniršio priepuolius, drausmingumą, naudojimą tualetu įgūdžius ir kitus kasdienes iššūkius / Kate Wilde. - Vilnius, 2020. - 226, [1] p.

Didžiulę darbo su autistiškais vaikais patirtį turinti knygos autorė siūlo tėvams praktiškų patarimų, palengvinsiančių šeimos gyvenimą. Kate Wilde knygos pradžioje papasakoja savo gyvenimo istoriją. Dar būdama trylikos, pažiūrėjusi filmą „Sūnaus prikėlimas: meilės stebuklas“ (*Son-Rise: A Miracle of Love*) nusprendė dirbti su autizmo paliestais vaikais. Tai tapo pradžia – pirmąją pažintimi su ją labai sudominusiu ir tiesiog užbūrusiu autizmo reiškiniu. Filmą padėjo suprasti, kad meilė ir susitaikymas su tikrove suteikia stipriausią impulsą sveikti ir keistis. Šis filmas tikra Samahria Kaufman ir Bears gyvenimo istorija apie jų aštuoniolikos mėnesių sūnui diagnozuotą sunkų autizmą bei tėvų pastangas jam padėti. XX a.

aštuntajame dešimtmetyje autizmo gydymo priemonių buvo nedaug, nes šis sutrikimas buvo diagnozuojamas vos vienam vaikui iš dešimties tūkstančių. Tuomet sunkiam gydymui diagnozuoti buvo taikomos drastiškos priemonės, viena jų – elektrošokas. Gydytojai patarė atiduoti sūnų į specializuotą įstaigą. Užuoat taikę gydytojų siūlomus tuo metu prieinamus gydymo būdus, tėvai tai priėmė kaip jiems skirtą gyvenimo dovaną ir nusprendė patys dirbti su sūnumi. Vaiko plasnojimo rankomis ir kūno lingavimo jie nelaikė tragišku sutrikimo ženklu, o patys pradėjo bendrauti su vaiku jam pritardami, išsijausdami į jo padėtį.

Kartu su juo plasnojo rankomis, kai jis lingavo pirmyn ir atgal, jie darė taip pat. Įeidami į vaiko pasaulį, tėvai galėjo užmegzti ryšį su vaiku. Su savo sūnumi tėvai dirbo 12 valandų per dieną trejus su puse metų. Šiandien, nerodydamas jokių būsenos požymių, jų sūnus keliauja po pasaulį skaitydamas paskaitas apie autizmą ir propagodamas *Son-Rise* programą. Jis, trylikametės Kate Wilde matyto filmo pagrindinis herojus, jau dvidešimt trejus metus yra jos draugas.

Nuo lemingos filmo peržiūros darbas su autistiškais vaikais tapo Kate Wilde svajone. Paauglystėje dalyvaudama užklausinės veiklos programose tikėjosi sutikti ypatingų vaikų, autistų.

Labai apsidžiaugė, kai būdama penkiolikos sutiko pirmą tokį vaiką. Antras susitikimas buvo su šeimos draugo trejų metų vaiku. Jai pavyko užmegzti ryšį, įsitraukti į jų veiklą. Įstojusi studijuoti muzikos ir edukologijos į koledžą Surrey universitete, norėjo tapti muzikos terapeute, kad galėtų daugiau pasiekti gydant vaikų autizmą. Buvo pasiryžusi tuojau pat pradėti gydyti vaikus individualiai. Tačiau nusivylė sužinojusi, kad ilgai teks laukti leidimo. Palikusi universitetą Kate Wilde nuėjo dirbti pas Šiaurės Londono vaikų centro steigėją dr. Rachel Pinney, taip pat dirbusią su autistiškais vaikais. Kartu mokėsi pagal *Son-Rise* programą Autizmo gydymo centre Amerikoje. Įgijo šia programa parentą vaikų ugdymo konsultantės ir mokytojos kvalifikaciją. Dabar Kate Wilde yra šios programos direktorė. *Son-Rise* programoje taikoma speciali įsitraukimo į vaiko veiklą metodika, naudojama siekiant užmegzti ryšį su vaiku, jam panirus į monotoniškų judesių elgsenos būseną.

Remdamasi šia metodika ir norėdama padėti autistiškus vaikus auginančioms šeimoms, Kate Wilde parašė knygą. Autorė tikisi, kad knyga padės pasiekti harmoniją su vaiku ir labai palengvins kasdieniuose reikaluose. Ji aiškina, kaip skaityti šią knygą ir rekomenduoja nepraleisti pirmųjų skyrių, nes čia išdėstyta medžiaga padės suprasti ir praktiškai įsisavinti strategijas, pateikiamas kituose skyriuose. Kiti skyriai skirti specifiniams dalykams: kaip susidoroti su įniršio priepuoliais, vaiko drausminimu, kaip ugdyti tualete reikalingus įgūdžius, kaip migdyti, mokyti pačiam apsitarnauti ir pratinti prie naujo maisto. Siekiama padėti keistis požiūriui į vaiką ir reakcijai į jį, taip pat parodyti, kaip pačiam vaikui įgyti naujų gebėjimų. Tai yra labai svarbu. Kiekvieno skyriaus pradžioje analizuojamos tėvų reakcijos ir mintys apie vaiko elgesį. Išsamiai aprašomi praktiniai veikimo būdai. Pateikiama patarimų, kurie padės mokymo procese. Daugumos skyrių pabaigoje yra veiksmų suvestinė, kad informaciją skaitytojas rastų vienoje vietoje.

Knygos autorė ramina tėvus ir ragina nenuleisti rankų, jeigu vaikui ko nors nepavyksta išmokti per savaitę. Vaikai gyvena kitu ritmu nei suaugusieji, jiems kartais reikia daugiau laiko suvokti. Pasak Kate Wilde, svarbu suprasti, kad laikas yra tai, ką jūs galite jiems duoti. Knygos patarimais galės pasinaudoti ne tik tėvai bei kiti šeimos nariai, bet ir gydytojai, mokytojai.